

Sygn. akt III U 754/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant sekr. sądowy Jadwiga Goraś

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2016 r. w Przemysłu

na rozprawie

sprawy D. B.

przy udziale zainteresowanego Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia

na skutek odwołania D. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 24 lipca 2015 r., (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt III U 754/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 stycznia 2016 r.

Decyzją z dnia 24 lipca 2015 r., znak:(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121. późn. zm.) stwierdził, że D. B. jako pracownik u płatnika składek Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z analizy konta D. B. jako osoby ubezpieczonej wynika, że został on zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w okresie od 12 stycznia 2013 r. do 30 marca 2015 r. Dokument zgłoszeniowy (...) wpłynął do Zakładu w dniu 15 listopada 2013 r. Płatnik składek złożył za D. B. miesięczne raporty rozliczeniowe za miesiąc: listopad 2013 r. z wykazaną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 1.178,95 zł, za grudzień 2013 r. w 746,67 zł, za miesiące od stycznia do maja 2014 r. w kwocie 0 zł, za czerwiec 2014 r. w kwocie 560 zł, za miesiące od lipca do sierpnia 2014 r. w kwocie 1.680 zł, za wrzesień 2014 r. w kwocie 616 zł, za miesiące od października 2014 r. do marca 2015 r. w kwocie 0 zł. Ponadto z analizy zapisów w posiadanej

bazie danych wynika, że płatnik składek PW (...) Sp. z o.o. złożył za D. B. raporty z kodem świadczenia przerwy: 313 - zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego - w okresie: od 16 grudnia 2013 r. do 15 czerwca 2014 r.; 151 - okres nieobecności w pracy usprawiedliwionej bez prawa do wynagrodzenia lub zasiłku - w okresie: od 16 czerwca 2014 r. do 20 czerwca 2014 r.; 331 - wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy z innych przyczyn niż wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, finansowane ze środków pracodawcy - w okresie: od 12 września 2014 r. do 14 października 2014 r.; 313 - zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego - w okresie: od 15 października 2014 r. do 30 marca 2015 r.; 151 - okres nieobecności w pracy usprawiedliwionej bez prawa do wynagrodzenia lub zasiłku - w okresie: 31 marca 2015 r. Stosowną dokumentację przedłożono w ZUS celem wypłaty zasiłku chorobowego przez Zakład od 15 października 2014 r. Wydział Zasiłków wystąpił do komórki (...) i Składek o poświadczenie danych dotyczących ubezpieczenia D. B.. Zawnioskowano o ustalenie, czy między stronami faktycznie został nawiązany stosunek pracy, czy też zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych zostało dokonane jedynie w celu umożliwienia uzyskania świadczeń finansowanych z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. (...) Sp. z o.o.

został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejonowego w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) w dniu 29 maja 2013 r. Przedsiębiorstwo od początku istnienia jest podmiotem jednoosobowym. Wspólnikiem spółki jest W. B. (z liczbą 100 udziałów w łącznej wartości 5.000 zł). Skład zarządu spółki stanowi D. B. - Prezes Zarządu. W spółce nie została powołana Rada Nadzorcza. W dniu 30 grudnia 2014 r. w/w płatnik złożył pisemne wyjaśnienia w sprawie wraz z załączonymi dokumentami dotyczącymi wnioskodawcy tj. przykładową korespondencję z poczty elektronicznej. Pismo wyjaśniające podpisał D. B. - Prezes Zarządu. Następnie w dniu 26 stycznia 2015 r. ZUS wystosował do D. B. pismo informujące o toczącym się postępowaniu i wezwał do złożenia wyjaśnień w sprawie. W odpowiedzi na powyższe D. B. złożył pisemne wyjaśnienia na okoliczność zatrudnienia u płatnika (...) Sp. z o.o. (data wpływu do ZUS 12 luty 2015 r.). Z przedłożonego przez płatnika składek pisma z dnia 22 grudnia 2014 r. wynika, iż do zakresu wykonywanych zadań i obowiązków D. B. należało m.in.: analiza i opiniowanie umów, pisanie pism procesowych, pozwów, skarg, zażaleń, odwołań, obsługa projektów związanych z pozyskiwaniem funduszy unijnych (np. kompletowanie dokumentacji środowiskowej). Wnioskodawca nie posiada pisemnego zakresu obowiązków. W dniu 4 marca 2015 r. skierowano kolejne pismo do płatnika składek celem przedłożenia brakującej dokumentacji (tj. kserokopii umowy o pracę, zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku, szkolenia BHP, uchwały nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, na podstawie której powołano pełnomocnika uprawnionego do podpisania umowy pomiędzy spółką a członkiem zarządu). Powyższa korespondencja pozostała bez odpowiedzi.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w dniach 1, 2, 5 czerwca 2015 r. przeprowadził kontrolę u płatnika składek PW (...) Sp. z o.o. Przedmiotem kontroli objęto m. in. prawidłowość zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego D. B. oraz wystawianie zaświadczeń lub zgłoszenie danych dla celów ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do D. B.. Ustalenia kontroli zawiera protokół kontroli z dnia 5 czerwca 2015 r. W trakcie czynności kontrolnych pozyskano dokumenty dotyczące D. B. m.in. listy obecności, listy płac, umowę o pracę z dnia 12 listopada 2013 r., aneks do umowy o pracę z dnia 2 stycznia 2014 r., aneks do umowy o pracę z dnia 2 stycznia 2015 r., protokół z Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 4 września 2013 r., zaświadczenie o ukończeniu szkolenia bhp, dokumenty potwierdzające zdobyte wykształcenie i doświadczenie zawodowe przez D. B.. Według pozyskanej umowy o pracę z dnia 12 listopada 2013 r. wnioskodawca został zatrudniony u płatnika składek PW (...) Sp. z o.o., na czas określony od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto, na stanowisku reprezentant/przedstawiciel handlowy. Umowa została podpisana przez W. B.. Aneksem z dnia 2 stycznia 2014 r. do umowy o pracę zawartej w dniu 12 listopada 2013 r. dokonano zmiany wysokości wynagrodzenia na kwotę 1.680 zł. Pozostałe warunki pozostały bez zmian. Kolejno aneksem z dnia 2 stycznia 2015 r. do umowy o pracę zawartej w dniu 12 listopada 2013 r. dokonano zmiany wysokości wynagrodzenia na kwotę 1.750 zł. Pozostałe warunki pozostały bez zmian. Oba dokumenty zostały podpisane przez pracownika - D. B. oraz W. B. - pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia Spółki z dnia 4 września 2013 r. - reprezentującą płatnika składek PW. (...) Sp. z o.o. w umowach zawieranych z członkami zarządu. Odnośnie zatrudnienia w Spółce (...) do protokołu kontroli zeznał: „o możliwości pracy w Spółce (...) wiedziałam, ponieważ pełniąc funkcję prezesa zarządu tejże Spółki zaobserwowałam możliwości rozwoju, osiągnięcia przychodu przez Spółkę

i jej rozwoju przez wykonywanie określonych czynności dla innych podmiotów gospodarczych. Powyższe wiązało się z zatrudnieniem w Spółce pracownika. W pierwszej kolejności brałem pod uwagę swoją osobę pod kątem w/w zatrudnienia. Uwzględniając dotychczasowe swoje doświadczenia w zakresie windykacji należności, obsługi prawnej, pozyskiwania funduszy unijnych oraz wykształcenia stwierdziłem, że mogą one zostać wykorzystane przy wykonywaniu pracy w Spółce, a tym samym możliwością współpracy z innymi podmiotami gospodarczymi. Ponadto biorąc pod uwagę kosztowność i czasochłonność oraz weryfikację potencjalnych kandydatów na to stanowisko, optymalnym wyborem było aby to moja osoba była zatrudniona na nowotworzonym stanowisku pracy.” W kwestii przejęcia obowiązków w okresie nieobecności w pracy D. B., w/w wyjaśnił: „Czynności powierzone mnie jako pracownikowi przed zawarciem przeze mnie umowy o pracę, jak również w czasie korzystania ze zwolnień lekarskich nikomu nie były powierzone. Praca przeze mnie wykonywana miała charakter czynności polegających przykładowo na uzyskaniu opinii o innowacyjności, czy opinii środowiskowej. Po wykonaniu szeregu określonych czynności zmierzających do realizacji danego zadania współpraca Spółki z danym podmiotem ulegała zakończeniu, a tym samym moja praca przy realizowaniu określonych obowiązków pracowniczych. W związku z tym okres absencji chorobowej nie wymuszał zatrudnienia innego pracownika.” Odnosząc się do wskazania osób mogących potwierdzić fakt świadczenia pracy przez D. B. na rzecz Spółki PW (...) oraz przedłożenia materialnych dowodów świadczenia pracy w/w wyjaśnił: „Fakt świadczenia pracy mogą potwierdzić osoby, z którymi się kontaktowałem. Przy czym osoby te z pewnością nie będą w stanie potwierdzić faktu wykonywania określonych obowiązków jak również czasu pracy z racji tego, że osoby te nie znają struktury organizacyjnej Spółki. W Spółce oprócz mnie nie było zatrudnionych innych osób (...). Ponieważ do moich obowiązków należało tworzenie i kompletowanie określonych dokumentów na potrzeby innych osób dowodem mojej pracy są te pisma i ewentualnie zeznania tych osób, których adresów nie jestem w stanie w dniu dzisiejszym wymienić. Osoby te są w stanie potwierdzić, że otrzymały określone dokumenty od firmy (...). Nie będą w stanie wskazać kto je w firmie (...) tworzył.” W tym miejscu należy nadmienić, iż płatnik składek PW (...) Sp. z o.o. na dzień zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych D. B. nie zatrudniał i nie zatrudniał innych pracowników (ustalono na podstawie zapisów w posiadanej bazie danych). Ponadto płatnik składek nie przedłożył w trakcie trwania czynności kontrolnych, żadnych dokumentów, które zgodnie z wyjaśnieniami D. B. miał wykonywać na stanowisku określonym w umowie o pracę z dnia 12 listopada 2013 r. Na pytanie inspektora kontroli: kto organizował i nadzorował pracę pracownikowi, D. B. zeznał: „Organizacją pracy zajmowałem się ja jako prezes zarządu. Nadzór wykonywany był przez wspólnika który był pełnomocnikiem zarówno do zawarcia umowy o pracę, nadzoru nad jej wykonywaniem. Wspólnik w minimalnym stopniu zajmował organizacją pracy.” Ponadto D. B. oświadczył, że W. B. jest jego żoną. Do protokołu przesłuchania w dniu 2 czerwca 2015 r. D. B. zeznał: „(...) są: W. B. i M. K. (1). Nie potrafię odpowiedzieć dlaczego brak jest powiadomienia KRS o zmianie liczby wspólników Spółki i wysokości posiadanych udziałów. Możliwe, że jest to jakieś niedopatrzenie”. Jak wskazano wyżej w Krajowym Rejestrze S. (wpis z dnia 29 maja 2013 r.) w rubryce nr 7 - dane wspólników - została wpisana tylko W. B. posiadająca 100 udziałów o łącznej wysokości 5.000 zł. Zgodnie z protokołem przesłuchania z dnia 2 czerwca 2015 r. na zadane przez inspektora kontroli pytanie, czy wspólnik przebywa na zwolnieniu lekarskim wnioskodawca odpowiedział: „Wspólnik nie jest pracownikiem Spółki stąd też nie czuje się upoważniony do informowania o prywatnych sprawach wspólników Spółki nie związanych ze Spółką, chociażby z tego powodu, że mogę nie mieć dokładnej wiedzy w tym zakresie. Również wydaje mi się, że zadane pytanie nie ma związku z zakresem przedmiotowym niniejszej kontroli zawartym w upoważnieniu z dnia 7 maja 2015 r.”. Organ rentowy wskazał, że brak którejkolwiek z cech stosunku pracy wskazanych w art. 22 § 1 k.p. wyklucza możliwość zakwalifikowania danego stosunku, jako stosunku pracy, co w konsekwencji prowadzi do braku tytułu do ubezpieczenia społecznego. Zdaniem ZUS umowa o pracę z dnia 12 listopada 2013 r. zawarta między D. B. (niezależnie od stosunku organizacyjnego związanego z powołaniem na stanowisko prezesa zarządu) nie spowodowała nawiązania stosunku pracy, gdyż nie posiada cechy kluczowej dla stosunku pracy, tj. elementu podporządkowania pracodawcy. Nie można bowiem w sposób jednoznaczny ustalić, kto miałby być przełożonym wnioskodawcy w spółce, a D. B. jest Prezesem Zarządu. Cechą konstytutywną stosunku pracy jest wykonywanie jej pod kierownictwem pracodawcy i w warunkach podporządkowania (wyrok SN z dnia 25 listopada 2005r, sygn. I UK68/05). Nadzór nad pracą zainteresowanego nie mógł być również dokonany ze strony zgromadzenia wspólników spółki. Pomiędzy D. B. a jedynym wspólnikiem spółki (według danych z Krajowego Rejestru S.) W. B. – jego żoną istnieją więzi rodzinne - co wyklucza efektywną kontrolę i kierownictwo w ramach podporządkowania pracowniczego. Ponadto w okolicznościach przedmiotowej sprawy, w ocenie Zakładu, budzi wątpliwość zasadność zgłoszenia D. B. do ubezpieczeń społecznych

z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. W posiadanej bazie danych ZUS D. B. w systemie pracowniczym figurował w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 30 kwietnia 2013 r. jako osoba zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez inną Spółkę z o.o. (w której jednym ze współników była W. B. a funkcję Prezesa w tej spółce pełnił D. B.). Z informacji uzyskanej z Wydziału Zasiłków ZUS wynika, że wnioskodawca w okresie od 18 stycznia 2013 r. do 19 lutego 2013 r. otrzymał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a w okresie od 20 lutego 2013 r. do 19 lipca 2013 r. tut. Oddział ZUS wypłacił zasiłek chorobowy. Następnie D. B. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r. u płatnika PW (...) Sp. z o.o. był niezdolny do pracy w okresie 16 grudnia 2013 r. do 15 czerwca 2014 r. Za okres od 16 czerwca 2014 r. ZUS wydał decyzję odmawiającą prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykorzystanego 182-dniowego okresu zasiłkowego. D. B. ponownie stał się niezdolny do z powodu choroby od 12 września 2014 r. Od dnia 15 października 2014 r. wnioskodawca stara się o wypłatę zasiłku chorobowego. Powyższe wskazuje, że D. B. przebywa na licznych zwolnieniach lekarskich przy krótkich okresach zatrudnienia. Zdaniem ZUS, przedstawione okoliczności przemawiają za uznaniem, że celem zawartej umowy o pracę było uzyskanie przez D. B. świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna. W świetle powyższego zawarta pomiędzy spółką PW (...) Sp. z o.o., a członkiem zarządu D. B. umowa o pracę z dnia 12 listopada 2013 r. nie wywołała skutków zamierzonych przez strony ją zawierające; stosunek pracy nie został więc nawiązany i mocą tej umowy wnioskodawca nie uzyskał statusu pracownika spółki (...), konsekwentnie w sferze stosunków ubezpieczeniowych wyłącza to go z ubezpieczeń społecznych z tego tytułu, do których w okresie: od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r. został zgłoszony.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca D. B., wnosząc o jej uchylenie lub zmianę i stwierdzenie, iż w okresie od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z/s w R..

Na uzasadnienie swojego stanowiska podniósł, że wprowadzie cechą konstytutywną stosunku pracy jest element podporządkowania pracodawcy, stąd też nie można stracić w przedmiotowej sprawie z pola widzenia faktu, że spółka powołała do zawarcia umowy z członkiem zarządu pełnomocnika, który reprezentuje spółkę zarówno przy zawieraniu umowy o pracę, jak również w sporze członka zarządu ze spółką. W/w pełnomocnictwo zalega w aktach kontroli. Nadzór nad wykonywaniem pracy sprawował współnik, który był pełnomocnikiem spółki i w minimalnym stopniu zajmował się organizacją pracy. Należy w tym wypadku odróżnić nadzór nad całokształtem funkcjonowania spółki, który sprawują wspólnicy spółki i w tym zakresie udzielają lub nie absolutorium zarządowi, od nadzoru nad realizacją stosunku pracy sprawowanego przez jednego z współników umocowanego w tym zakresie odpowiednim pełnomocnictwem. Zarzut organu rentowego, że więzi rodzimie wykluczają efektywną kontrolę i kierownictwo w ramach podporządkowania pracowniczego jest niedorzeczny. Owszem organ rentowy wskazuje na więzi rodzinne, lecz nie bierze kompletnie pod uwagę, charakteru biznesowego spółki, gdzie sentymenty musi zastąpić dynamiczne działanie i rozwój, powiązane z logiczną strategią ukierunkowaną na osiągnięcie celu biznesowego. Zarzuty organu rentowego dotyczące materii więzi rodzinnych w spółkach kapitałowych, upośledziłyby funkcjonowanie wielu rodzinnych przedsięwzięć biznesowych prowadzonych w formie spółki z o.o. Odnosząc się do zarzutów organu rentowego zawartych w decyzji z dnia 24 lipca 2015 r. dotyczących braku podporządkowania, wnioskodawca wskazał, że prezes lub członek zarządu będący jednocześnie pracownikiem przedsiębiorstwa podporządkowany jest w swych poczynaniach między innymi aktom spółki. Przedmiotowym zagadnieniem podporządkowania pracowniczego, zajmował się również Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 12 maja 2011 r. II UK 20/11, w uzasadnieniu którego stwierdził, iż „z art. 241²⁶ § 2 k.p. wynika wprost, że osoba zarządzająca w imieniu pracodawcy zakładem pracy może być zatrudniona na podstawie stosunku pracy lub na innej podstawie niż stosunek pracy. Status pracowniczy osób sprawujących funkcje organów zarządzających zakładami pracy (w tym także funkcję członka zarządu spółki) nie wynika z faktu spełniania przez te osoby wszystkich cech stosunku pracy z art. 22 § 1 k.p., lecz z decyzji ustawodawcy o włączeniu tych osób do kategorii pracowników, pomimo braku podporządkowania kierownictwu pracodawcy pojmowanego w tradycyjny sposób”. Należy również zgodzić się z jednolitym poglądem orzecznictwa, że jedyny współnik w spółce kapitałowej, będący jednocześnie jednoosobowym zarządem tego przedsiębiorstwa, nie może być zatrudniony w tej spółce na podstawie umowy o pracę. Jednakże w niniejszej sprawie nie zachodzi w/

w sytuacji. W przedmiotowej sprawie nie ma miejsca również tzw. koncepcja autonomicznego podporządkowania, gdyż w protokole kontroli wyraźnie zostało stwierdzone, że nadzorowaniem pracy zajmował się umocowany do tego pełnomocnik spółki.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o jego oddalenie.

Na uzasadnienie swojego stanowiska organ rentowy podał, że stosunek pracy, jakiemu podlegał D. B. nie miał podstawowych cech stosunku pracy, a to pracowniczego podporządkowania według art. 22 k.p. Nie można bowiem w sposób jednoznaczny ustalić, kto miałby być przełożonym wnioskodawcy w spółce (...). Wnioskodawca jest Prezesem Zarządu. W Krajowym Rejestrze S. (wpis z dnia 29 maja 2013 r.) w rubryce - dane wspólników - została wpisana tylko W. B. posiadająca 100 udziałów o łącznej wysokości 5.000 zł. Do protokołu przesłuchania w dniu 2 czerwca 2015 r. D. B. zeznał, że wspólnikami spółki są W. B. i M. K. (1). Wnioskodawca nie potrafił odpowiedzieć dlaczego brak jest powiadomienia KRS o zmianie liczby wspólników Spółki i wysokości posiadanych udziałów. Skład zarządu spółki stanowi wnioskodawca jako - Prezes Zarządu. W spółce nie została powołana Rada Nadzorcza. Nadzór nad pracą zainteresowanego nie mógł być również dokonany ze strony zgromadzenia wspólników spółki. Pomiędzy D. B. a jedynym wspólnikiem spółki (według danych z KRS) W. B. - żoną, istnieją więzi rodzinne, co wyklucza efektywną kontrolę i kierownictwo w ramach podporządkowania pracowniczego. Zdaniem organu rentowego istnienie więzi małżeńskiej pomiędzy wspólnikami wyklucza przyjęcie, iż praca była lub mogła być świadczona w warunkach pracowniczego podporządkowania. Organ rentowy ponadto podkreślił, że w stosunku prawnym łączącym D. B. ze spółką (...) nie było jakiegokolwiek elementu podporządkowania pracowniczego. Ponadto nie występowała żadna cecha kierownictwa. Organ rentowy zwraca uwagę, iż kierownictwo pracodawcy musi przejawiać się w rzeczywistym - a nie tylko formalnym - podporządkowaniu pracownika innemu podmiotowi. D. B. był wprawdzie podporządkowany niejako formalnie, ale podporządkowanie to miało abstrakcyjny, sztuczny charakter z uwagi na fakt, iż wnioskodawca był jednocześnie prezesem zarządu spółki (...) Zdaniem ZUS umowa o pracę z dnia 12 listopada 2013 r. zawarta między D. B. (niezależnie od stosunku organizacyjnego związanego z powołaniem na stanowisko prezesa zarządu) nie spowodowała nawiązania stosunku pracy, gdyż nie posiada cechy kluczowej dla stosunku pracy tj. elementu podporządkowania pracodawcy. Ponadto w okolicznościach przedmiotowej sprawy, w ocenie Zakładu, budzi wątpliwość zasadność zgłoszenia D. B. do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy o pracę u płatnika składek Spółki (...). W posiadanej bazie danych ZUS, D. B. w systemie pracowniczym figurował w okresie od 1 grudnia 2012 r. do 30 kwietnia 2013 r. jako osoba zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez inną Spółkę z o.o. (w której jednym ze wspólników była W. B. a funkcję Prezesa w tej spółce pełnił D. B.). W okresie od 18 stycznia 2013 r. do 19 lutego 2013 r. wnioskodawca otrzymał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, a w okresie od 20 lutego 2013 r. do 19 lipca 2013 r. ZUS wypłacił zasiłek chorobowy. Następnie D. B. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w okresie od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r. u płatnika Spółki (...) był niezdolny do pracy w okresie 16 grudnia 2013 r. do 15 czerwca 2014 r. Za okres od 16 czerwca 2014 r. ZUS wydał decyzję odmawiającą prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykorzystanego 182-dniowego okresu zasiłkowego. D. B. ponownie stał się niezdolny do pracy z powodu choroby od 12 września 2014 r. Od dnia 15 października 2014r. starał się o wypłatę zasiłku chorobowego. Powyższe wskazuje, że D. B. przebywa na licznych zwolnieniach lekarskich przy krótkich okresach zatrudnienia. Zdaniem ZUS, przedstawione okoliczności przemawiają za uznaniem, że celem zawartej umowy o pracę było uzyskanie przez wnioskodawcę świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca D. B. był studentem (...) Wydziału Prawa i Administracji na kierunku administracja i w dniu 10 grudnia 2001 r. uzyskał tytuł magistra. Nadto zaś odbywał studia wyższe magisterskie 2-letnie na kierunku prawa (...) w R. i w dniu 18 czerwca 2004 r. uzyskał tytuł magistra.

W okresie od 28 sierpnia 1996 r. do 14 września 1996 r. D. J. był zatrudniony w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pakowacza.

W okresie 17 września 1996 r. do 31 marca 1997 r. D. J. był zatrudniony w Firmie (...) w P., w wymiarze 1/2 etatu, na stanowisku konserwatora.

W okresie od 25 lipca 1998 r. do 24 sierpnia 1998 r. wnioskodawca był zatrudniony w Firmie (...) w P., w wymiarze 1/4 etatu, jako członek załogi.

W dniu 15 października 2002 r. Komisja Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych wydała wnioskodawcy zezwolenie na wykonywanie czynności agenta ubezpieczeniowego.

W okresie od 1 października 2004 r. do 17 stycznia 2006 r. wnioskodawca był zatrudniony u Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) A. L., w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku aplikanta komorniczego.

Dowód:

- dokumentacja przedłożona przez wnioskodawcę – dokumenty dotyczące poprzednich okresów zatrudnienia, tj. świadectwa pracy i wykształcenia.

Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym Sądu Rejonowego w Rzeszowie, pod numerem (...) w dniu 29 maja 2013 r. Jedynym wspólnikiem Spółki jest W. B. (małżonka wnioskodawcy) posiadająca 100 udziałów o łącznej wartości 5.000 zł, która to kwota jednocześnie cały kapitał zakładowy spółki. Organem uprawnionym do reprezentacji podmiotu jest Zarząd. W skład zarządu spółki wchodzi wnioskodawca D. B., jako Prezes Zarządu. W spółce brak jest organu nadzoru, czy też prokurenta.

W dniu 4 września 2013 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. Przewodniczącym Zgromadzenia został M. K. (1). W tym dniu uchwałą nr 2 Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników postanowiło udzielić pełnomocnictwa W. B. do reprezentowania Spółki w zakresie wszelkich umów zawieranych przez Spółkę z członkami Zarządu. Ponadto zaś uchwałą nr 3 postanowiono wyrazić zgodę na zatrudnienie w Spółce (...) pełniącego funkcję Prezesa Zarządu.

W dniu 12 listopada 2013 r. została zawarta umowa o pracę pomiędzy Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. reprezentowanym przez W. B. a wnioskodawcą, na podstawie której został on zatrudniony na czas określony od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto, na stanowisku reprezentant/przedstawiciel handlowy, a jako miejsce wykonywania pracy wskazano województwo (...)/cały kraj.

Aneksami z dnia 2 stycznia 2014 r. do umowy o pracę zawartej w dniu 12 listopada 2013 r. dokonano zmiany wysokości przysługującego wnioskodawcy wynagrodzenia i ustalono je na kwotę 1.680 zł. Pozostałe warunki umowy o pracę pozostały bez zmian.

Kolejnym aneksem z dnia 2 stycznia 2015 r. do umowy o pracę zawartej w dniu 12 listopada 2013 r. dokonano zmiany wysokości przysługującego wnioskodawcy wynagrodzenia i ustalono je na kwotę 1.750 zł. Pozostałe warunki umowy o pracę pozostały bez zmian.

Zarówno przy zawieraniu umowy o pracę, jak również obydwu aneksów do niej Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. było reprezentowane przez W. B..

D. B. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o.

Wnioskodawca stał się niezdolny do pracy z powodu choroby i w związku z tym za okres od 16 grudnia 2013 r. do 15 czerwca 2014 r. ZUS dokonał wypłaty zasiłku chorobowego. Za okres od 16 czerwca 2014 r. organ rentowy wydał decyzję odmawiającą prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykorzystanego 182-dniowego okresu zasiłkowego.

Wnioskodawca ponownie stał się niezdolny do pracy z powodu choroby i w związku z tym za okres od 12 września 2014 r. do 14 października 2014 r. płatnik składek wypłacił pracownikowi wynagrodzenie za czas choroby. Natomiast od dnia 15 października 2014 r. do dnia 2 listopada 2014 r. dokumenty w sprawie wypłaty zasiłku chorobowego zostały przekazane do ZUS.

W związku z powyższym pismem z dnia 6 listopada 2014 r. Wydział Zasiłków ZUS wystąpił do komórki (...) i Składek o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących zasadności zgłoszenia do ubezpieczeń D. B. przez płatnika składek Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R., ustalenie czy między stronami faktycznie został nawiązany stosunek pracy, czy też zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych zostało dokonane jedynie w celu umożliwienia uzyskania świadczeń finansowanych z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

Pismem z dnia 22 grudnia 2014 r. płatnik Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. złożył pisemne wyjaśnienia w sprawie i załączył dokumentację mającą potwierdzić fakt świadczenia pracy przez wnioskodawcę, tj. przykładową korespondencję z poczty elektronicznej. Pismo wyjaśniające podpisał D. B. - Prezes Zarządu. Wyjaśniono, iż do zakresu obowiązków D. B. należało m.in.: analiza i opiniowanie umów, pisanie pism procesowych, pozwów, skarg, zażaleń, odwołań, obsługa projektów związanych z pozyskiwaniem funduszy unijnych (np. kompletowanie dokumentacji środowiskowej).

W dniu 26 stycznia 2015 r. ZUS wystosował do D. B. pismo informujące o toczącym się postępowaniu i wezwał do złożenia pisemnych wyjaśnień w sprawie dotyczących zatrudnienia w Spółce (...).

W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 9 października 2015 r. D. B. złożył pisemne wyjaśnienia na okoliczność zatrudnienia u płatnika (...) Sp. z o.o.

W dniu 4 marca 2015 r. skierowano kolejne pismo do płatnika składek celem przedłożenia brakujących dokumentów, niezbędnych do rozstrzygnięcia sprawy tj. umowy o pracę, zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku, szkolenia BHP, uchwały nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, na podstawie której powołano pełnomocnika uprawnionego do podpisania umowy pomiędzy spółka a członkiem zarządu.

Pismem z dnia 29 kwietnia 2015 r. ZUS zawiadomił Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. o zamiarze wszczęcia kontroli w zakresie prawidłowości zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego D. B. oraz wystawiania zaświadczeń lub zgłoszenia danych dla celów ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do D. B..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w dniach 1, 2 i 5 czerwca 2015 r. przeprowadził kontrolę u płatnika składek Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. Zakresem kontroli objęto: prawidłowość zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego D. B. oraz wystawianie zaświadczeń lub zgłoszenie danych dla celów ubezpieczeń społecznych w odniesieniu do D. B.. Ustalenia kontroli zawiera protokół kontroli z dnia 5 czerwca 2015 r. W trakcie czynności kontrolnych pozyskano dokumenty dotyczące D. B. m.in. listy obecności, listy płac, umowę o pracę z dnia 12 listopada 2013 r., aneks do umowy o pracę z dnia 2 stycznia 2014 r. i z dnia 2 stycznia 2015 r., protokół z Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 4 września 2013 r., zaświadczenie o ukończeniu szkolenia bhp, dokumenty potwierdzające zdobyte wykształcenie i doświadczenie zawodowe przez D. B.. W trakcie kontroli inspektor kontroli ZUS przesłuchał wnioskodawcę celem ustalenia okoliczności związanych z zatrudnieniem go w Spółce (...). Na tej podstawie ustalono w szczególności, że czynności powierzone D. B. jako pracownikowi przed zawarciem spornej umowy o pracę, jak również w czasie korzystania przez niego ze zwolnień lekarskich nikomu nie były powierzone. Praca przez niego wykonywana miała charakter czynności polegających przykładowo na uzyskaniu opinii o innowacyjności, czy opinii środowiskowej. Po wykonaniu szeregu określonych czynności zmierzających do realizacji danego zadania współpraca Spółki z danym podmiotem ulegała zakończeniu, a tym samym jego praca przy realizowaniu określonych obowiązków pracowniczych. W związku z tym okres absencji chorobowej nie wymuszał zatrudnienia innego pracownika. Wskazał, iż fakt świadczenia pracy przez niego mogą potwierdzić osoby, z którymi się kontaktował, przy czym osoby te z pewnością nie będą w stanie potwierdzić faktu wykonywania określonych obowiązków, jak również czasu pracy z racji tego, że osoby te nie znają struktury organizacyjnej

Spółki. W Spółce oprócz niego nie było zatrudnionych innych osób. Płatnik składek nie przedłożył w trakcie trwania czynności kontrolnych, żadnych dokumentów, które zgodnie z wyjaśnieniami D. B. miał on wykonywać na stanowisku określonym w umowie o pracę z dnia 12 listopada 2013 r. D. B. wskazywał również, że organizacją pracy zajmował się on jako prezes zarządu. Nadzór wykonywany był przez wspólnika który był pełnomocnikiem zarówno do zawarcia umowy o pracę, jak i nadzoru nad jej wykonywaniem. Wspólnik w minimalnym stopniu zajmował organizacją pracy. Ponadto D. B. oświadczył, że W. B. jest jego żoną.

W związku z przeprowadzoną kontrolą, decyzją z dnia 24 lipca 2015 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że D. B. jako pracownik u płatnika składek PW (...) Sp. z o.o. nie podlega: obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r.

Organ rentowy uznał, że stosunek pracy, jakiemu podlegał D. B. nie miał podstawowych cech stosunku pracy wynikających z art. 22 k.p. Celem zawartej umowy o pracę było uzyskanie przez wnioskodawcę świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Umowa taka z mocy art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. jest nieważna.

Dowód:

- dokumentacja przedłożona przez organ rentowy, a w szczególności dokumentacja dotycząca kontroli, jaką ZUS przeprowadził w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w R. w okresie od 1 do 5.06.2015 r. wraz z protokołem przesłuchania wnioskodawcy, dokumentacją z akt osobowych wnioskodawcy, listami obecności, listami płac, wypisem z KRS-u, korespondencją pomiędzy ZUS a wnioskodawcą – k. 10-114,
- listy płac za okres zatrudnienia w PW (...) Sp. z o.o. w R. w oryginale,
- zeznania świadka W. B. – k. 193,
- przesłuchanie wnioskodawcy D. B. – k. 194.

Ponadto Sąd ustalił, że po zawarciu umowy pracę w dniu 12 listopada 2013 r. z Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o., wnioskodawca przebywał na zwolnieniu chorobowym w okresie od 16 grudnia 2013 r. do 20 czerwca 2014 r.; w okresie od 23 czerwca 2014 r. do 11 lipca 2014 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego; w okresie od 14 lipca 2014 r. do 19 sierpnia 2014 r. pracował; w okresie od 20 sierpnia 2014 r. do 29 sierpnia 2014 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego; w okresie od 1 września 2014 r. do 3 września 2014 r. pracował; w okresie od 4 września 2014 r. do 5 września 2014 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego; w okresie od 8 września 2014 r. do 11 września 2014 r. pracował; w okresie od 12 września 2014 r. do 30 marca 2015 r. przebywał na zwolnieniu chorobowym.

W dniu 18 listopada 2013 r. została zawarta umowa nr (...) pomiędzy (...) Agencją (...) w P. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. reprezentowanym przez D. B. – Prezesa Zarządu. Na podstawie tej umowy Zamawiający zlecił, a Przyjmujący zamówienie zobowiązał się do przygotowania rozliczenia projektu pt. „Rozwój firmy (...) poprzez zakup urządzenia do recyklingu konstrukcji jezdni” realizowanego przez T. (...) S. B., (...), (...)-(…) W., w ramach Działania 1.1. Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości Schemat B – Bezpośrednie dotacje inwestycyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (...) na lata 2007-2013. Okres realizacji zlecenia został określony na okres od 1 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r.

Powyższa umowa została zrealizowana w dniu 1 kwietnia 2014 r.

W dniu 18 listopada 2013 r. została również zawarta umowa nr (...) pomiędzy (...) Agencją (...) w P. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. reprezentowanym przez D. B. – Prezesa Zarządu. Na podstawie tej umowy Zamawiający zlecił, a Przyjmujący zamówienie zobowiązał się do przygotowania rozliczenia projektu pt. „Zakup innowacyjnej linii do produkcji płyt styropianowych w celu podniesienia pozycji konkurencyjnej firmy (...)” realizowanego przez (...) A. S., T. (...) Spółka Jawna, z siedzibą przy ul. (...), (...)-(…) L., w ramach Działania 1.1. Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości Schemat B – Bezpośrednie dotacje inwestycyjne w ramach Regionalnego

Programu Operacyjnego (...) na lata 2007-2013. Okres realizacji zlecenia został określony na okres od 1 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r.

Powyższa umowa została zrealizowana w dniu 1 kwietnia 2014 r.

W dniu 10 października 2014 r. została zawarta umowa nr (...) pomiędzy (...) Agencją (...) w P. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. reprezentowanym przez D. B. – Prezesa Zarządu. Na podstawie tej umowy Zamawiający zlecił, a Przyjmujący zamówienie zobowiązał się do przygotowania rozliczenia projektu pt. „Wzrost konkurencyjności firmy (...) A. S. (2) poprzez inwestycje w zakup środków trwałych urządzeń gastronomicznych, dźwigu platformowego i towarowego, systemu grzewczego i klimatyzacyjnego” realizowanego przez Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowo- (...) -Produkcyjne (...) A. S. (2), ul. (...) lok. 17, (...)-(...) R., w ramach Działania 1.1. Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości Schemat B – Bezpośrednie dotacje inwestycyjne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (...) na lata 2007-2013. Okres realizacji zlecenia został określony na okres od 10 października 2014 r. do 31 marca 2015 r.

Powyższa umowa została zrealizowana w dniu 15 kwietnia 2015 r.

W ramach zawieranych umów z (...) Agencją (...) wnioskodawca pośredniczył w kontaktach z firmami, które chciały otrzymać dotację unijną. Były to dotacje dla konkretnego przedsiębiorcy, a wnioskodawca działał w imieniu firmy starającej się o dotację.

Za sporządzenie rozliczeń będących przedmiotem powyższych umów Zamawiający zapłacił Przyjmującemu zamówienie wynagrodzenie.

D. B. uczestniczył w sprzedaży nieruchomości należącej do (...) S.A. w J. firmie (...).

Sąd ustalił również, że wnioskodawca ukończył w dniu 21 stycznia 2015 r. szkolenie bhp okresowe dla pracowników i innych osób kierujących pracownikami zorganizowane w formie kursu z elementami samokształcenia kierowanego, zorganizowane przez (...) A. P. Usługi (...), P., Kadry w J., w które odbywało się w okresie od 20 stycznia 2015 r. do 21 stycznia 2015 r., a celem szkolenia była aktualizacja i uzupełnienie wiedzy i umiejętności z zakresu: oceny zagrożeń występujących w procesach pracy oraz ryzyka związanego z tymi zagrożeniami; kształtowania bezpiecznych i higienicznych warunków pracy; ochrony pracowników przez zagrożeniami związanymi z wykonywaną pracą.

Dowód:

- listy obecności za okres od 11.2013 r. do 03.2015 r. w oryginale,
- zaświadczenie o ukończeniu szkolenia bhp w dniu 21.01.2015 r. wraz z programem szkolenia,
- umowy zawarte pomiędzy (...) S.A. a Przedsiębiorstwem (...) Sp. z o.o. w R. z dnia 18.11.2013 r. i z dnia 10.10.2014 r. – k. 139-147,
- faktury za usługi z w/w umów z dnia 10.01.2014 r., z dnia 1.04.2014 r., z dnia 31.10.2014 r., z dnia 15.04.2015 r. – k. 151-157,
- zeznania świadka J. Ż. – k. 192/2,
- zeznania świadka M. K. (2) – k. 193.

Dokonując powyższych ustaleń, Sąd oparł się na dowodach z dokumentacji zgromadzonej w toku prowadzonego w sprawie postępowania dowodowego. Dowody te korzystają z domniemania prawdziwości zawartych w nich danych z mocy art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została w sposób wystarczający obalona przez żadną ze stron.

Świadek J. Ż. i M. K. (2) nie miały wiadomości mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Świadek J. Ż. zeznała, że D. B. uczestniczył w sprzedaży nieruchomości należącej do (...) S.A. w J., którego świadkiem była pracownikiem, firmie (...). Nie ma natomiast wiadomości w zakresie relacji dotyczących zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w R.. Sąd uznał zeznania świadka za wiarygodne, nie budzące wątpliwości.

Sąd uznał za wiarygodne również zeznania świadka M. K. (2), pracownika (...) Agencji (...). Świadek miała informacje na temat tego, że Spółka (...) zawierała umowy z (...), natomiast nie wiedziała, na jakiej podstawie i czy w ogóle wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadka W. B. i wnioskodawcy D. B. w zakresie faktów znajdujących potwierdzenie w dowodach z dokumentów, a to, że W. B. jest współnikiem Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o., a wnioskodawca Prezesem Zarządu Spółki. Nie znalazły natomiast potwierdzenia w dokumentach – wypisie z KRS twierdzenia świadka i wnioskodawcy, że współnikiem Spółki jest również M. K. (1). Sąd natomiast uznał za niewiarygodne zeznania W. B. i D. B., że po zawarciu umowy o pracę wnioskodawca rzeczywiście świadczył pracę podporządkowaną na rzecz płatnika składek, w sposób, jaki jest charakterystyczny dla stosunków pracy. Same twierdzenia świadka i wnioskodawcy w tym zakresie są niewystarczające, bowiem nie znajdują one potwierdzenia w okolicznościach przedmiotowej sprawy. Wnioskodawca wskazywał, że nie mógł wykonywać takich czynności, jak pisanie pism, przygotowywanie umów, czy innych dokumentów, jako prezes zarządu Spółki (...), a jedynie jako pracownik. Jego działanie jako prezesa zarządu działającego w imieniu spółki, a jego działanie jako pracownika działającego w imieniu spółki różniło się tym, że jako prezes zarządu nie mógł analizować dokumentów, nie miał obowiązku siedzieć w pracy przez 8 godzin, a to musiał wykonywać tylko pracownik. Twierdzenia te nie znajdują żadnego logicznego uzasadnienia, a nadto w toku postępowania nie wykazano, że wnioskodawca rzeczywiście świadczył pracę jako pracownik. Zauważyć należy, że w trakcie, kiedy wnioskodawca przebywał na zwolnieniach chorobowych, były realizowane umowy, które zawarła Spółka (...) chociażby z (...) Agencją (...). Zaznaczyć należy również, że ani wcześniej, ani też po wygaśnięciu spornej umowy o pracę w Spółce nie został zatrudniony inny pracownik.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy D. B. należy uznać za nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

W myśl art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Stosownie do treści art. 11 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

W myśl art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest prawidłowa, a dokonane przez organ rentowy w trakcie postępowania wyjaśniającego ustalenia faktyczne Sąd w pełni podziela. Podziela też podstawę prawną wyrażoną w zaskarżonej decyzji i się z nią w pełni zgadza.

Podstawą rozstrzygnięcia były ustalenie i ocena, że skarżący nie świadczył na rzecz płatnika składek pracy podporządkowanej w sposób, jaki jest charakterystyczny dla stosunków pracy, a ponadto strony od chwili zawarcia umowy o pracę nie przewidywały, że praca będzie przez niego świadczona w taki właśnie sposób, ponieważ jedynym motywem zawarcia umowy o pracę, objętym zamiarem stron, było zapewnienie wnioskodawcy podlegania ubezpieczeniom społecznym w celu wypłacania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, a nie świadczenie przez niego pracy podporządkowanej na rzecz płatnika składek.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle zgłoszeniem pracownika do tych ubezpieczeń i opłacaniem składek z tego tytułu, ile legitymowaniem się przez ubezpieczonego statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach stosunku pracy. Pozorność umowy o pracę występuje wtedy, gdy strony tej umowy, składając oświadczenia woli - zawierające formalnie niezbędne elementy umowy o pracę określone w art. 22 § 1 k.p. - faktycznie nie zamierzają realizować obowiązków wynikających z tej umowy, mając świadomość tworzenia fikcji w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. O tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych, nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy (essentialia negotii), wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia, gdyż w takim przypadku wady oświadczeń woli dotyczące umowę o pracę - nawet powodujące jej nieważność - nie wywołują skutków w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę, że umowa o pracę, która nie wiąże się z rzeczywistym jej wykonywaniem, a zgłoszenie do ubezpieczenia następuje tylko pod pozorem istnienia tytułu ubezpieczenia w postaci zatrudnienia, nie rodzi skutków w sferze prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96, OSNAPiUS 1997 Nr 15, poz. 275; z 16 marca 1999 r., II UKN 512/98, OSNAPiUS 2000 Nr 9, poz. 368; z 28 lutego 2001 r., II UKN 244/00, OSNAPiUS 2002 Nr 20, poz. 496; z 4 sierpnia 2005 r., II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122; z 26 lipca 2012 r., I UK 27/12, LEX nr 1218584). Z orzeczeń tych wynika, że pozorna czynność prawna (np. umowa), wyrażająca pozorne oświadczenia woli, nie wywołuje między stronami tej czynności skutków prawnych, ponieważ jest nieważna z mocy art. 83 § 1 k.c. Pozorność jest wadą oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, że oświadczenie to nie będzie wywołało skutków prawnych. Oświadczenie woli stron nie może wywoływać skutków prawnych odpowiadających jego treści, jeżeli same strony tego nie chcą (nie zamierzają). Pozorna umowa o pracę, na podstawie której jej strony nie miały zamiaru i od początku nie realizowały konstrukcyjnych obowiązków dotyczących pracy podporządkowanej (art. 22 § 1 k.p.), nie stanowi uprawnionego tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym pracowników (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych) /zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2015 r., I UK 367/14, LEX nr 1771586/.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie wykazało, że wnioskodawca jako Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w R. został w niej zatrudniony od 12 listopada 2013 r., w oparciu o umowy o pracę zawarte na czas określony do 30 marca 2015 r. W oparciu o te umowy miał być pracownikiem i wykonywać obowiązki przedstawiciela handlowego.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazał też, że wnioskodawca począwszy już od 16 grudnia 2013 r. przebywał na zwolnieniu chorobowym. Pierwsze zwolnienie trwało nieprzerwanie do 20 czerwca 2014 r., a później w okresie od 23 czerwca 2014 r. do 11 lipca 2014 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego; w okresie od 14 lipca 2014 r. do 19 sierpnia 2014 r. pracował; w okresie od 20 sierpnia 2014 r. do 29 sierpnia 2014 r. korzystał z urlopu wypoczynkowego; w okresie od 1 września 2014 r. do 3 września 2014 r. pracował; w okresie od 4 września 2014 r. do 5 września 2014

r. korzystał z urlopu wypoczynkowego; w okresie od 8 września 2014 r. do 11 września 2014 r. pracował; w okresie od 12 września 2014 r. do 30 marca 2015 r. przebywał na zwolnieniu chorobowym.

W tych okresach, gdy wnioskodawca miał pracować, co dowodził w oparciu o własne zeznania i zeznania świadków, pracował jako przedstawiciel handlowy, zawierał umowy, m.in. z (...) Agencją (...) i wykonywał inne czynności, które miały należeć do obowiązków przedstawiciela handlowego. Tymczasem w Spółce tej ani przed zatrudnieniem wnioskodawcy, ani po tym jak wnioskodawca korzystał ze zwolnień chorobowych, nie był zatrudniony inny pracownik na jego miejscu, nie było osoby, która wcześniej wykonywałaby te obowiązki, ani też nie było osoby, która w trakcie choroby pracownika miałaby go w tym zakresie zastąpić. Wszystkie te czynności były nadal wykonywane, tzn. nadal świadczone usługi względem (...) Agencji (...). Terminy realizacji dwóch umów z (...) Agencją (...) wypadały na dzień 1 kwietnia 2014 r., kiedy zostały już ostatecznie zrealizowane, a wtedy wnioskodawca przebywał na zwolnieniu chorobowym. Ponadto wnioskodawca nie był już pracownikiem Spółki (...), gdy doszło do zrealizowania kolejnej umowy nr (...) zawartej z Agencją (...) 15 kwietnia 2015 r. Umowy te były zatem realizowane pomimo przebywania wnioskodawcy na zwolnieniu chorobowym. Z zeznań W. B. wynikało, że to ona kończyła realizację umów. Niemniej jednak wnioskodawca rozpoczął realizację umów z (...) Agencją (...), w międzyczasie kontynuował, ale czy kontynuował to jako pracownik przebywający na zwolnieniu chorobowym, czy też jako Prezes Zarządu Spółki (...) właściwie do końca nie da się tego ustalić.

Zdaniem Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że umowa o pracę była zawarta tylko w celu otrzymania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego. W tym zakresie Sąd zgodził się z ustaleniami, jakie poczynił organ rentowy. Świadczy o tym nie tylko to, że umowy były realizowane w trakcie zwolnień lekarskich. Świadczy o tym również to, że szkolenie bhp, w którym uczestniczył wnioskodawca, miało miejsce, gdy wnioskodawca rzekomo miał być na zwolnieniu chorobowym; aneksy do umowy o pracę z 2 stycznia 2014 r. i z 2 stycznia 2015 r. też miały być podpisywane wówczas, gdy wnioskodawca teoretycznie przebywał na zwolnieniu chorobowym jako pracownik, więc nie pracował. Zatem tych umów jako pracownik podpisywać nie powinien, nie powinno go być w pracy.

Powyższe okoliczności oraz okoliczności podniesione przez ZUS, które Sąd w pełni akceptuje, świadczą o tym, że nie doszło do skutku wynikającego z treści zawartej umowy o pracę, a mianowicie nie doszło do nawiązania stosunku pracy, w oparciu o który wnioskodawca mógł być objęty ubezpieczeniem społecznym jako pracownik w okresie od 12 listopada 2013 r. do 30 marca 2015 r. Zatem w tym okresie wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik.

W wyroku z dnia 17 marca 2015 r., sygn. III AUa 682/14 (LEX nr 1747275) Sąd Apelacyjny w Łodzi stwierdził, że nie można mówić o stosunku pracy tam, gdzie nie ma podporządkowania pracowniczego. Nie do zaakceptowania jest bowiem wykładnia przepisu art. 22 k.p. oparta na zasadzie wolności umów i dominacji woli stron umowy, prowadząca do pełnego zatarcia rozróżnienia stosunku pracy od innego stosunku cywilno-prawnego jako podstawy wykonywania zatrudnienia poprzez wyeliminowanie przesłanki pracowniczego podporządkowania.

Ponadto w wyroku z dnia 22 lipca 2014 r., sygn. III AUa 1356/13, (LEX nr 1506193) wskazał, że o tym, czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne zawarcie (podpisanie) umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozornie polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 stycznia 2008 r., I UK 223/07, wyrok Sądu Najwyższego z 5 października 2006 r., I UK 120/06, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 4 marca 2014 r., III AUa 953/13 i z 14 lutego 2014 r., III AUa 681/13).

W tym zakresie, jak wykazało postępowanie dowodowe wnioskodawcy nie można uznać za pracownika, nie można bowiem mówić o podporządkowaniu pracowniczym. Podporządkowanie miało polegać na tym, że nadzór nad pracą wnioskodawcy jako pracownika miała sprawować jego żona W. B., jako osoba, która była jedynym wspólnikiem Spółki.

W wyroku z dnia 8 lipca 2009 r., I UK 43/09, (LEX nr 529772) Sąd Najwyższy podkreślił, że podporządkowanie jest jedną z najistotniejszych cech stosunku pracy. Jego brak jest wystarczający do uznania, że wykonywana praca nie jest świadczona w ramach stosunku pracy.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., związku z powołanymi wyżej przepisami prawa Sąd orzekł, jak w sentencji wyroku.